

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Apare odată pe săptămână sub direcția și editura „SOLIDARITĂȚII” asociația institutelor financiare române
Redacția și administrația: Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 38 (edificiul Băncii Agrare S. A. Priv. Cluj).

Membrii asociației „SOLIDARITATEA”, sunt:

Agricola (Hunedoara), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia Mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Agrară, Soc. An. privilegiată Cluj, Banca Centrală pentru Industrie și comerț Cluj, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Boșșana, Brădetul, Buciumăna, Cassa de păstrare (Mercuria), Cassa de păstrare (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, C. Decebal, Detunata, Doina, Economia Grănițerul Bănățan, (Mehadia) Insoțit Isvorul (Sângiorgiu), Lăpușana, Liged Murășanul, Maramurășana, Nădlăcan (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Rășana (Caransebeș), Secășana, Selăgea Tărnăveana, Timișana, Țibleşana, Unurea, vatra, victoria, vitorul, Voueana, Viadeasă, Vulturul (Sănmărț), Zărândeana, Zlăgnea, Zorile.

On. Biblioteca Universității

(1) 2 ex. Fr.

ABONAMENTUL
PE 1 AN LEI 120. — PE 1/2 AN LEI 60.
NUMĂRUL 2-50 LEI.

COMITETUL DE REDACȚIE:
Dom. RAȚIU, Ion I. LĂPĂDATU și Const. POPP
Redactor responsabil: Vasile Vlaicu.

TAXA PENTRU INSERTIUNI:
De fie-care cm 2 Lei.
Bilanțurile după tarif special.

Lucrările „Solidarității”.

Adunarea generală a »Solidarității«, ținută la 11 Iunie a. c., a stabilit un întreg program de acțiune pe seama acestei importante instituții în organizația economică și financiară a Ardealului. Chestiunile, luate în programul de acțiune, sunt multe și de cel mai mare interes, am putea spune de interes vital pentru întreprinderile grupate în cadrele »Solidarității«. Cele mai importante chestiuni — ca să amintim numai o parte din ele — cu care e chemată a se ocupa conducerea »Solidarității« sunt: *contribuțiunile întreprinderilor ca societăți pe acțiuni și obligate la publicarea bilanțului, restituirea taxei de 50%, reținută pe nedrept la rambursarea monedei austro-ungare, nostrificarea obligațiilor de împrumuturi de război din fosta monarhie austro-ungară, readucerea depozitelor românești de titluri și valori din Ungaria și Austria, regularea datoriilor și creanțelor în vechea valută austro-ungară, regularea chestiunii datoriilor publice antebellice ungare și austriace etc.*

Cea dintâi și cea mai urgentă dintre aceste chestiuni este chestiunea contribuțiilor, a căror reformă se așteaptă în curând. »Solidaritatea« va face obiect de studiu proiectul de reformă și își va spune cuvântul în un memoriu către factorii hotărâtori. Dar și până atunci, »Solidaritatea« a crezut, că e de datoria sa să intervină și să ceară *nivela-*

rea diferențelor enorme de contribuții, pe care le plătesc întreprinderile de dincoace de Carpați în asemănare cu cele din vechiul Regat.

În scopul acesta Consiliul de administrație al »Solidarității«, întrunit în ședință la 23 crt, a acceptat memoriul prezentat de dl I. I. Lăpădatu în această chestiune, autorizându-l să îl prezinte cât mai curând dlui Ministru de Finanțe. Textul acestui memoriu îl dăm în întregime.

Tot în această ședință s'a decis să se alcătuiască un consorțiu de bănci pentru *repararea titlurilor și valorilor Ardelenești din Ungaria*, consorțiu a cărui constituire s'a lăsat în grija biroului »Solidarității«. În consorțiu vor fi invitate în prima linie băncile, cari au mai mari depozite la Budapesta, ca »Albina«, »Victoria«, etc. Chestiunea acțiunii de întreprins pentru *rambursarea titlurilor de război austro-ungare*, cu care Consiliul de administrație de asemenea s'a ocupat, a rămas să se decidă în proxima ședință, care va fi în luna viitoare.

„Memoriul Solidarității”

— în chestiunea nivelării diferențelor de contribuții la întreprinderile, constituite ca societăți pe acțiuni și obligate la publicarea bilanțului. —

Domnule Ministru!

În înțelesul Art. 1 din »Legea pentru așezarea contribuțiilor directe până la o nouă întocmire a reformei fișcale,« publicată în Monitorul Oficial No. 29 din 12 Mai 1922, reintră

în vigoare și sunt a se împlini — cu singura excepție a două categorii de impozite — toate celelalte contribuțiuni directe, așa cum au existat ele, atât în vechiul Regat, cât și în noile teritorii, înainte de legea Titulescu din 1 August 1921. Excepția o formează cele două categorii de impozite asupra salariilor și asupra veniturilor capitalurilor mobiliare, corespunzătoare cedulelor *F.* și *G.* din legea Titulescu, care se mențin și care, în ținuturile de dincoace de Carpați, înlocuiesc impozitul de câștig cl. IV. și impozitul de dobânzi și rente.

* * *

Restituirea în vigoare a vechilor legi ungurești de impozite în ținuturile de dincoace de Carpați, constituie, pentru această parte de țară, din motivele, ce venim să arătăm, o nedreptate păgubitoare și jignitoare, care atinge grav nu numai dreptatea fișcală și concordia națională, dar îngreunează și pune în inferioritate activitatea economică a acestor ținuturi față de a celorlalte părți ale României întregite.

E adevărat, că în asemănare cu vechiul așezământ fișcal al României mici și feudale — cum îl numește Dl Titulescu —, legile ungurești, reîntrate în vigoare dincoace de Carpați, sunt, din punct de vedere al cerințelor zilelor noastre, mai înaintate și mai drepte. Tot atât de adevărat este însă — și lucrările de specialitate cum și debaterile Corpurilor Legiuitoare Române din anul trecut au dovedit-o mai presus de orice îndoială — că contribuțiunile, rezultând din aceste legi, sunt, pentru contribuabilii noului teritor ciscarpatin, neasemănat mai grele și mai împovărătoare, decât cele ce rezultă din legile reîntrate în vigoare în vechiul Regat.

Dovada afirmațiunilor noastre o fac datele statistice comparative, relativ la repartizarea și augmentarea contribuțiunilor directe în Ungaria veche și România veche. Astfel, din aceste date am putut constata, că, pe când, pentru anul bugetar 1914/15, în cea dintâi, se venia pe cap de locuitor o sarcină de 17 K. 45 fil., pe atunci, în cea de a doua, media de cap era abia 8.— Lei. Disproporția era deci destul de considerabilă. Ea a crescut însă și mai mult în cursul războiului prin aceea, că, în Ungaria, impozitele au fost continuu sporite, fie prin urcarea progresivă a cotelor de impunere, cum a fost cazul la contribuțiunile întreprinderilor obligate la publicarea bilanțului, fie prin aplicarea de supli-

mente speciale, ca adausul de războiu, fie, în fine, prin legiferarea de categorii noi de contribuțiuni, ca impozitul pe venitul global, cel de avere și cel de câștig de războiu. Din aceste motive, în județul Sibiului de ex., totalul contribuțiunilor directe în 1914/15, făcea 2,251.003.—, iar în 1920: 18,457.732.—, adică o urcare de opt ori și mai bine în decurs de șase ani.

Pentru vechiul Regat, după cât știm, cele dintâi sporuri în contribuțiunile directe, urmate după declararea războiului, s'au statorit, cu începere dela 1 April 1920, prin decretul-lege No. 1901 din 28 April, acelaș an. Dar aceste sporuri nici pe departe n'au ajuns la măsura celor introduse în teritoriile de dincoace de Carpați, astfel, că diferențele între cele două sisteme de contribuțiuni, au rămas și mai pronunțate. Ele au fost scoase la iveală, în mod foarte evident, de însuș Dl Titulescu, în calitate de ministru de finanțe, în discursul său, rostit la 10 Iunie 1921, în Camera Deputaților. Un neguțător, spunea dânsul, cu 5.000.— Lei chirie, cu 30.000.— Lei venit și cu 600.000.— Lei dever, plătește, în baza legilor existente, în vechiul Regat 1526.— Lei, pe când în Ardeal 8,460.— Lei, adică aproape de șase ori mai mult. O societate anonimă, obligată la publicarea bilanțului, cu un beneficiu net de 25% față de capital, plătește în Ardeal 39% din profit, în vreme ce în vechiul Regat numai 10% și cu zecimile 16%. Pe lângă acestea în Ardeal — adaugem noi — mai vin în plus așa numitele «aruncuri» (dări suplimentare) comunale și județene, pe care Dl Titulescu față de zecimile din vechiul Regat, nu le-a luat în considerare și care variaza, după loc și timp, ajungând, ba chiar trecând de cele mai multe ori cota de 150% dela suma impozitelor directe către Stat.¹⁾

* * *

¹⁾ Ca să fim compleți, trebuie să spunem, că Dl Titulescu dă un exemplu și cu privire la impozitul fonciar. Fiind însă baza de impunere dincoace și dincolo de Carpați diferită — cadastrul unguresc din 1875 și recensământul Costinescu din 1910 — Domnia-Sa porcede din presupunerea unui nou recensământ, care ar da la o proprietate de 10 hectare un venit fonciar de 1000.— Lei. În acest caz — după calculul Dlui Titulescu — impozitul în vechiul Regat, inclusiv zecimile de percepere, ar fi 765.— Lei, pe când în Ardeal numai 474.— Lei. N'am putut desluși, cum s'a ajuns pentru vechiul Regat la o sumă atât de mare. Vedem însă, că, pentru Ardeal, socoteala nu e completă. Nu s'au luat în considerare aruncurile comunale și județene, care variaza după împrejurări între 100—700%. Nu s'au luat, mai departe, în considerare impozitul progresiv asupra venitului global și impozitul asupra averei, cari, cu toate la un loc, urcă impozitul fonciar de dincoace de Carpați mult peste cel din vechiul Regat.

Dar dovada cea mai evidentă, cum-că impozitul fonciar în ținuturile ciscarpatine e mai urcat, o dau datele statistice. Astfel, în 1914/15, deci la o epocă, când impozitele nu erau încă sporite, se venia din acest impozit, în Ungaria 430.— Kor. de Km pătrat, pe când în vechea Românie abia 130.— Lei.

Am putea, Domnule Ministru, să arătăm pentru fiecare categorie de impozite diferențele mari în plus, pe care sunt nevoiți să le plătească contribuabilii de dincoace de Carpați, față de cei din vechiul Regat. Credem însă, că este de prisos, fiindu-Vă Domniei Voastre toate acestea bine cunoscute.

Ne permitem totuși a ne opri și a înzista un moment mai mult asupra celei mai grave dintre aceste diferențe, aceea care rezultă din **impozitele întreprinderilor, ca societăți pe acțiuni și obligate la publicarea bilanțului.**

Aceste întreprinderi, în vechiul Regat, plătesc **patenta fixă**, socotită cu $20/100$ dela capital¹⁾, **patenta proporțională** de $10/100$ după profitul net de bilanț²⁾ și **zecimile adiționale** către Stat cu $55/100$ asupra sumelor impozitelor patentare.³⁾

Dimpotrivă, în teritoriile de dincoace de Carpați, plătesc **impozitul de câștig**, în scară progresivă de $10-20/100$ din profitul de impunere⁴⁾, statorit în sensul dispozițiilor legii, profit, care, de regulă, e mai mare ca profitul net de bilanț. Plătesc mai departe asupra acestui impozit, un **impozit suplimentar general de venit** de $30/100$, un **impozit suplimentar pentru îngrijirea bolnavilor** de $20/100$ ⁵⁾, un **adaus de războiu** de $60/100$, și în fine **impozitele suplimentare comunale și județene**, care

1) Dispozițiuni precise nu am aflat. Unii socotesc patenta fixă după tabloul a cu maximum de Lei 1.200.—, ca de ex. Dl. Titulescu în exemplul ce-l dă la pag. 153 din motivarea proiectului său de lege pentru reforma contribuțiilor directe. Alții socotesc $2/100$, adică taxa de 50 bani pentru fiecare mie de lei din capital, urcarea cu încă de trei ori prin decretul-lege No 1901 din 28 April 1920. Aceasta propriu zis s'ar referi la băncile autorizate de guvern. Din motiv de obiectivitate, în calculul nostru, am luat această taxă, ca mai urcată, fără a ține seama nici măcar de maximum fixat în lege în suma de lei 5000, respective, după urcare, lei 20.000.

2) A fost $5/100$ din profitul arătat la bilanț, scăzut cu dotațiile la fondurile de rezervă. S'a urcat dela 1 April 1920 la $10/100$, rămânând și dotațiile la fondurile de rezervă impuse.

3) Alinea IV din art. 4 al legii patentelor precizează, că patenta proporțională e scutită de zecimile comunale, județene și ale camerilor de comerț.

4) Pentru societățile industriale se plătește după partea de profit până la

	10% a capitalului propriu	10%
dela 10% până la 15%	" "	12%
" 15% " " 20%	" "	14%
" 20% " " 25%	" "	16%

iar pentru ce trece peste

25% a	" "	18%
-------	-----	-----

La ori ce alte societăți — excepționând cooperativele, care nu plătesc un dividend mai mare de $5/100$ și care, în acest caz, sunt impuse numai cu $6/100$ — scara progresivă începe cu $12/100$ și sfârșește cu $20/100$. Acestor societăți aparțin și băncile.

5) A fost $5/100$. În bugetul pro 1921—22 s'a introdus însă cu $20/100$. Direcțiunea Contabilității generale a Statului, cu adresa No. 43703 din 29 Mai 1922, a dispus să se încaseze până la $15/100$ din impozitele directe, de sigur peste cele $5/100$ de mai înainte.

variază după împrejurări, dar care, în mediu, fac cel puțin $150-200/100$ ale impozitului de câștig.¹⁾

Deosebiriile sunt enorme. Pe când, în vechiul Regat, cele trei categorii de impozite fac la olaltă abia $16-17/100$ din profit, pe atunci în ținuturile ciscarpatine contribuțiunile totale, inclusiv impozitele suplimentare și județene, fac $50-80/100$. Cunoaștem cazuri, unde totalul impozitelor statorite au ajuns $95/100$ din profit.

Dar, pe lângă aceste deosebiri, pentru întreprinderile de dincoace de Carpați mai sunt și alte gravamine. Sunt unele poziții în profitul impozabil, care în vechiul Regat nu sunt impuse, sau care, din motive foarte ponderoase, n'ar trebui impuse. Intre acestea cea mai însemnată și mai nedreaptă o constituie impozitele directe plătite pentru anul precedent, care nu sunt admise a se deduce din profitul impozabil. Sunt mai departe sumele amortizate din titlurile împrumuturilor de războiu austro-ungare, amortizări, pe cari unele din organele fișcale nu admit a fi deduse din baza de impunere.

Unul-două exemple ne vor arăta mai bine enorma disproporție de sarcini dintre aceste două sisteme de contribuțiuni.

Luăm cazul unei întreprinderi industriale, ca societate pe acții, cu un capital de 10.000.000.—, cu un profit de 2.000.000.— și cu impozite plătite pentru anul precedent de 800.000.—, lăsând afară din ori ce combinație eventualele amortizări de titluri de războiu

1. În vechiul Regat se va plăti:

a) patenta fixă de $2/100$ dela capital	—	—	Lei 20.000.—
b) patenta proporțională de $10/100$ dela profit	—	—	Lei 200.000.—
c) zecimile de $55/100$ asupra impozitelor	—	—	Lei 121.000.—
Total			— Lei 341.000.—

2. În teritoriul ciscarpatin profitul impozabil va fi: profitul de 2.000.000.— plus impozitele plătite de 800.000.—, deci la un loc 2.800.000.—. Se va calcula:

a) impozitul progresiv de câștig și anume:			
1.000.000 — din profit cu $10/100$	Lei 107.000.—		
500.000 — " " " $12/100$	Lei 60.000.—		
500.000 — " " " $14/100$	Lei 70.000.—		
500.000 — " " " $16/100$	Lei 80.000.—		
300.000 — " " " $18/100$	Lei 54.000.—	Lei 364.000.—	
b) impozitele suplimentare asupra impozitului de câștig:			
general de venit — $30/100$	Lei 109.200.—		
pentru îngrijirea bolnavilor $20/100$	Lei 72.800.—		
adaus de războiu — $60/100$	Lei 218.400.—	L 400.400.—	
c) impozitele suplimentare comunale și județene, cari în Cluj au fost dela $208/100$	—	—	L 757.120.—
Total			— L 1.521.520.

1) În Sibiu aceste impozite fac peste $150/100$, în Cluj în curând $300/100$, în Turda 350 , iar în Arad $400/100$.

Să luăm o bancă. Capital 125,000.000.—
Rezerva 150,000.000.— Profit 60,000.000.—
Impozite plătite 20,000.000.—

1. In vechiul Regat va plăti:

a) patenta fixă, 2 ⁰ / ₀₀ dela capital	— — —	Lei 250.000.—
b) „ proporțională, 10% dela profit	—	Lei 6.000.000.—
c) zecimile, 55% asupra impozitelor	— —	Lei 3.437.500.—
Total		Lei 9,687.500.—

2. In teritoriul ciscarpatin, profitul impozabil va fi 80.000.000.— Se va calcula:

a) impozit progresiv de câștig și anume:		
27,500.000.— din profit cu 12 ⁰ / ₀	Lei 3,300.000.—	
13,750.000.— „ „ 14 ⁰ / ₀	Lei 1,925.000.—	
13,750.000.— „ „ 16 ⁰ / ₀	Lei 2,200.000.—	
13,750.000.— „ „ 18 ⁰ / ₀	Lei 2,475.000.—	
11,250.000.— „ „ 20 ⁰ / ₀	Lei 2,250.000.—	12,150.000.—
b) Impozite suplimentare asupra impozitului de câștig:		
general de venit — 3 ⁰ / ₀	Lei 3,645.000.—	
îngrijirea bolnavilor — 2 ⁰ / ₀	Lei 2,430.000.—	
adaus de războiu — 60 ⁰ / ₀	Lei 7,290.000.—	13,365.000.—
c) Impozitele suplimentare comunale și județene,		
în mediu numai 150% ca în Sibiu de	— —	18,220.000.—
Total		Lei 43,740.000.—

Disproporțiile, vede ori și cine, sunt înspăimântătoare. Ele constituie o mare nedreptate socială, națională și economică. Disproporțiile de sarcini publice sunt elementul cel mai propriu, spre a împedea unitatea sufletească și concordia națională, ce trebuie să steie la bazele unității statului român. Dar ele, sarcinile publice, atât de urcate dincoace de Carpați, sunt și o piedecă în activitatea economică a acestor ținuturi, unde întreprinderile indigene au să supoarte concurența întreprinderilor mai puternice din vechiul Regat și mai privilegiate sub raportul contribuțiilor. În această situație sunt de ex. băncile și societățile de asigurări din Ardeal față de cele de peste munți. Singur numai la societățile industriale — în urma dispozițiilor Art. 5. din legea pentru așezarea contribuțiilor directe din 12 Mai 1922 — situația s'a schimbat, întru cât vor fi impuse după legile teritoriului, unde are loc principala exercitare a activității lor.

* * *

În situațiunea nedreaptă și jignitoare, de care vorbim, se găsesc întreprinderile de dincoace de Carpați și astăzi, al cincilea an dela Unire. Prin legea Titulescu se pusese capăt acestei anomalii și speram, că, cel puțin cu începere din 1 April 1921, vom avea unul și acelaș sistem de sarcini publice. Legea Titulescu însă — în măsura arătată la începutul acestei adrese — a fost scoasă din vigoare, restituindu-se stările anterioare.

Ne place a crede, că Onoratul Guvern, prin restituirea vechilor legi de impozite, n'a

putut intenționa menținerea teritoriilor de dincoace de Carpați în nedreptatea din trecut, ci numai urgența, cu care a fost desbătută la timpul său legea despre așezarea contribuțiilor directe din 12 Mai 1922, a fost cauza, că nu s'a încercat, cel puțin, o nivelare a diverselor sisteme de contribuțiuni. Ne place a crede aceasta și pentru motivul, că chiar un membru marcant al Onoratului Guvern a recunoscut, că „egalizarea sarcinilor fiscale este una din condițiunile de căpetenie ale consolidării naționale“, și mai departe, că „contribuțiunile cerute dela cetățeni nu trebuie să absoarbă totalitatea veniturilor nete“, cum este cazul — adăugăm noi — la contribuțiunile întreprinderilor de dincoace de Carpați, cu a căror impozite ne ocupăm.

Dar, ceea-ce s'a întrelăsat în sesiunea parlamentară din primăvară, se poate îndrepta acum. Principalul este să fie înțelegere și bunăvoință și de aceea ne luăm voie a Vă ruga cu tot respectul, Domnule Ministru, ca și până la unificarea sistemului fiscal pentru întreaga țară, să binevoiți a lua măsurile, ce le veți crede de necesare, spre a echilibra contribuțiunile întreprinderilor, ca societăți pe acțiuni și obligate la publicarea bilanțului. Aceasta, după părerea noastră și fără a intra în micile mănunte, care cu bunăvoință se pot lesne împăca, s'ar putea face, sau:

a) prin decretarea aplicării impozitelor patentare din vechiul Regat și asupra întreprinderilor de dincoace de Carpați, în baza profitului net de bilanț, susținându-se însă cotele de impunere pentru suplimentele de impozite comunale și județene în locul zecimilor de percepere, sau, cel puțin

b) a scoate din vigoare pentru întreprinderile de dincoace de Carpați impozitul suplimentar numit „adausul de războiu“ și a dispune, ca impozitele directe plătite, precum și amortizările din titlurile împrumuturilor de războiu austro-ungare să nu se mai socotească, să nu se mai adauge la profitul impozabil.

Alternativa, pentru care Vă veți decide, Vă rugăm să o decretați cu putere retroactivă dela 1 April 1921. Or, aceasta este cu puțință, deoarece, după informațiunile ce avem, asupra întreprinderilor încă nu s'au stabilit impozitele pe anul curent și nici pe anul trecut. Iar, întru cât, prin supoziție, totuși ici-colo, s'ar fi făcut impunerile pe anul trecut, ceea-ce repetăm, nu s'a întâmplat, plusul plătit de întreprinderi, ar fi să se treacă în creditul impozitelor de pe anul curent.

Noi Vă rugăm, Domnule Ministru, să faceți un act de dreptate și să Vă decideți pentru alternativa primă a propunerii noastre. Ne dăm seama, că veniturile fiscalului se vor reduce în parte. Credem însă, că momentul acesta nu poate să fie o piedică pentru înfăptuirea acestui act de dreptate, mai cu seamă, că, cum se știe, s'au realizat sporuri însemnate la alte din veniturile Statului. Dar chiar de nu s'ar fi realizat plus veniturile și chiar dacă ar fi — ceea-ce ținem exclus, — că din cauza nivelării contribuțiilor din chestiune, să se producă un anumit deficit, noi credem, că e de preferit față de o așa mare și îndelungată nedreptate.

Dorim să se știe, că chiar și în cazul, când V'ați însuși propunerea făcută cu prima alternativă, chiar și atunci întreprinderile de dincoace de Carpați vor plăti, în total, contribuții mai mari. Anume, spre a nu produce perturbări în bugetele comunale și județene, noi propunem să se mențină cotele pentru impozitele suplimentare către comune și județe și astfel deocamdată să nu fie înlocuite cu cotele zecimilor din vechiul Regat. Suplimentele de impozite, cum am arătat, sunt neasemănat mai mari ca zecimile și în urmare sarcinile — chiar și după ușurarea, ce o cerem, vor fi mai grele.

Pentru cazul, pe care însă nu ni-l putem închipui, din ori-ce motive, nu V'ați decide, Domnule Ministru, a face actul de dreptate cerut, atunci sperăm, că ne veți împlini cel puțin cererile din a doua alternativă a propunerii noastre, împărțându-ne măcar de o măsură de dreptate.

Cerem să ridicați din vigoare adaosul de războiu de 60% cu începere dela 1 April 1921. Acest adaos a fost înființat de regimul unguresc pentru durată războiului și în Ungaria el a fost sistat deja, împreună cu toate celelalte impozite de războiu, ca impozitul pe venitul global și cel pe avere, ambele în ființă încă dincoace de Carpați. Or, cum războiul s'a sfârșit, adaosul de războiu trebuie să înceteze și la noi. Dar, chiar dacă nu ar fi acest rezon, sistarea aceluia, după cât am putut constata, e în consonanță cu principiile deuse în instrucțiile date de Domnia Voastră în chestiunea aplicării legii pentru așezarea contribuțiilor directe din 12 Maiu 1922. La § 5 din numitele instrucțiuni se spune, că „clădirile neînscrise până acum în roluri, urmând a fi impuse pe baza venitului real, constat în ziua de azi, spre a nu fi puse în situațiune cu mult mai rea decât cele, care se găsesc înscrise

în roluri pe baza vechiului venit“, au să fie impuse — în teritoriile noi — fără adaosul de războiu de 100%. Mai departe se spune: „aceasta“ — înțelegem impunerea fără adaosul de războiu — „pentru toate impunerile făcute după 1 April 1922.“¹⁾

Dispozițiunea din instrucțiunile numite, e de mare însemnătate. Nu atât însă pentru-că sistează, în mod lămurit, adaosul de războiu asupra impozitului la clădirile, ce se înscriu din nou în roluri, mai cu seamă, că acest adaos, după legile ungurești, nici nu s'a aplicat la impozitul chiriiilor de case, ci cu deosebire pentru că se întemeiază pe principiul, după care la evaluări mai noi, urmate în baza raporturilor economice recente, acest adaos nu este justificat, fiind baza de impunere, pentru celelalte categorii de impozit, și de altfel mai mare. În baza aceluiaș principiu deci el trebuie sistat și la întreprinderile impuse an de an pe baza bilanțului. Și la acestea e vorba de impuneri pe bază de valori, rezultate din raporturile economice actuale, deci valori cu mult mai urcate, ca cele cuprinse în rolurile vechi.

Ce se atinge de a doua parte a cererii noastre, credem, că va fi împlinită fără greutate. Nicăiri nu se plătesc impozite asupra sumelor solvite, sub acest titlu, în trecut. Întreprinderile din vechiul Regat încă nu sunt obligate la aceasta. În decretul-lege No 1901 din 28 April 1920 se însiră sub pp a-e) pozițiile, care vor intra în venitul net impozabil. Între acestea nu găsim impozitele plătite deja. Și în fine să se bucure de acelaș tratament și amortizările făcute în valorile de bilanț ale titlurilor de războiu austro-ungare, titluri, cărora statul, până în prezent, nu le-a dat nici o valoare. Când chestiunea acestor titluri va fi rezolvită, când Statul — ceea-ce sperăm — le va da o valoare, atunci se va putea aranja și chestiunea impozitelor după amortizările făcute în trecut.

De dividende, tantieme etc., care deși sunt supuse dublei taxățiuni odată în câștigul întreprinderilor și al doilea la impozitul cedulei G., nu zicem nimic și nici nu le reclamăm, cu toate că principial nu le putem admite. Nu le reclamăm din simplul motiv, că această dublă impunere e o anomalie generală, care nu nedreptățește numai teritoriile ciscarpatine, iar

¹⁾ Intențiunea instrucțiunilor ni se pare clară de tot. Cu toate acestea Directoratul general de finanțe de Cluj, cu circulara No 3583/1922, dispune, că adaosul de războiu să se înlăture numai la impozitul pe chirii de case, unde acest adaos nici nu a existat. La celelalte categorii de impozite — zice numita circulară — se susține și la noile impuneri.

scopul nostru este să se repare nedreptățile și să se neteziască diferențierile, ce apăsă nuile ținuturi. Intrucât însă, din acest prilej, s'ar găsi cu cale să se îndrepteze și anomalia acestor duble taxațiuni, aceasta, în Ardeal, ar fi cu atât mai justificată, cu cât în cele mai multe locuri suplimentele de impozite comunale și județene consumă, cu celelalte categorii de impozite, aproape întreg profitul net al întreprinderilor.

Cu acestea, Vă rugăm, Domnule Ministru, să nu ne lăsați lipsiți de actul de dreptate, ce-l cerem pentru întreprinderile, ca societăți pe acțiuni și obligate la publicarea bilanțului, din teritoriile ciscarpatine, lovite atât de greu prin restituirea în vigoare a vechilor legi ungurești de contribuțiuni directe și să binevoiți a primi expresiunea adâncului nostru respect.

Ordonanțe și tarife.

Timbrele de francare.

La transporturile predate cu timbre de francare în stațiunile CFR pentru stațiunile liniilor particulare administrate de CFR se vor aplica două timbre de francare în raport cu lungimea kilometrică a fiecărei linii și anume: unul în stația de expediție pentru parcursul CFR și altul în stația de destinație pentru parcursul liniei particulare.

La transporturile predate în stațiunile liniilor particulare pentru CFR se va aplica un timbru în stația de predare pentru linia particulară și altul în stația de destinație pentru CFR.

Timbrul proporțional de 1 la sută la cereale.

Să se perceapă prin bilete de liberă circulațiune.

Printr'o dispoziție a ministerului de finanțe, taxa timbrului proporțional pentru vânzările de cereale făcute de micii și marii agricultori se incasează de comercianții de cereale, cari, la rândul lor, urmează a vărsa Statului aceste taxe, odată cu încărcarea în vagoane a cerealelor respective.

Calitatea aceasta de receptor al Statului, ce se dă comerciantului de cereale, nu numai că nu-și are rostul ei legitim, dar provoacă, mari greutăți transacțiunilor dintre comerciant și producător.

Incasarea timbrului proporțional de 1 la sută — ne arată o întâmpinare ce primim dela mai mulți comercianți de cereale — se poate face mult mai lesne și mai practic, prin biletele de liberă circulațiune, ce se pot elibera de receptor, așa cum se procedează pentru vin și băuturi spirtoase în comunele rurale.

Cerealele ar putea ieși din comune, numai după ce producătorul ar fi obținut biletul de liberă

circulațiune, care dovedește plata timbrului proporțional de 1 la sută asupra valorii cerealelor.

Supunem această propunere ministerului de finanțe.

SUMARUL:

Lucrările „Solidarității”. — Ordonanțe și tarife.
Cronica săptămânală. — Bursa.

CRONICA SĂPTĂMÂNALĂ.

Banca Agrară S. A. Cluj în urma estinderii afacerilor și-a mai deschis o filială prin fuzionarea institutului de credit „Lipovăna” din Lipova, care în adunarea extraordinară din 19 I. crt. a hotărât unanim aceasta fuzionare.

Banca populară din Pui a deschis o filială în Hațeg.

„Lăpușana” S. A. în Lăpuș ridică capitalul acționar dela 300.000 lei la 1 milion.

Radu Ioan este o firmă nouă în Sibiu de agentură și comision precum și export import.

Progresul agricol și Plugul Român două întreprinderi economice de mașini agricole din vechiul Regat fuzionează, ridicând capitalul social la 50 milioane lei. Dorind a introduce și în Ardeal cultura terenului prin mașini, au început pertractări cu cercurile competente ardelenesti.

• **Sfatul negustoresc** din Cluj urmează tratative cu direcțiunea generala financiară, ca să se înlocuiască impozitul stabilit pentru comercianți în procente cu sistemul paușalelor anuale, care paușal să se stabilească în baza impozitului plătit în anul trecut.

Banca Comerțului Român S. A. din București a excepționat faptul că la Oradea funcționează o bancă tot sub aceasta firmă, în urma cărei excepțiuni, banca din Oradea și-a schimbat firma în Banca Frontieră pt. ind. și comerț s. a.

Gyulafehérvári Népbank din Alba-Iulia a fuzionat cu Izvorul Institut de Credit s. a în Alba-Iulia.

Centrala Forestei din București se va muta la Brașov, recamând uzinele o conducere unitară care din Brașov se poate efectui mai ușor.

Târgul de cereale

după buletinul oficial al Bursei Brăila.

Cereale vândute în Oborul Brăila la 19 - 22 Sept

Grâu nou vândut piața Braila	Lei	310—330	per 100 kgr.
Porumb	" " " "	355—360	" " "
Orz nou	" " " "	250—270	" " "
Ovăș	" " " "	370—385	" " "
Mazăre	" " " "	310—	" " "
Fasole	" " " "	500—	" " "
Meiu	" " " "	415—425	" " "
Rapiță sălb.	" " " "	220—310	" " "

Bursa

Atât evenimentele externe, cât și multele evenimente interne, ca incendii la uzinele marii accidente de căi ferate, neorânduiri și necinstea din administrație, variațiunile leului, lipsuri în toate, nerespectări contractuale, comunicația grea și multe altele contribuie

mult la slăbirea în mare parte a energiilor de întreprindere și producție și crează o stare de neîncredere și nesiguranță asupra tuturor operațiunilor de bursă. — Din această cauză toate efectele, cu mici excepțiuni, înregistrează scăderi zi cu zi.

Târgul de efecte.

Cotări oficiale la Bursa din București și târgul liber.

o/o	Divid.	Luna Septembrie						
		19	22	22	23	25	27	28
Efecte:								
50%	—	82 ¹ / ₂	82 ¹ / ₂	82 ¹ / ₂		82 ¹ / ₂		
50%	—	80 ¹ / ₂	80 ¹ / ₂	80 ¹ / ₂		80 ¹ / ₂		
50%	—	84 50	84 50	84 50		84 50		
Bănci:								
500	320	13.500	13.500	13.500		13.800		
500	100	930	930	910		900		
500	50	870	870	860		850		
500	160%	520	520	520		520		
100	—	—	—	—		—		
500	65	250	250	250		250		
Intreprinderi:								
500	200%	2280	2240	2150		1950		
500	—	1830	1810	1700		1560		
1000	—	1500	1500	1500		1500		

Schimbul de bani.

Paritatea în Lei înainte de războiu		Luna Septembrie						
		19	22	22	13	15	27	28
Cursul la București								
100	L. 100	1230 —				1230 —		
100	" 100	—				—		
100	" 105	535 —				510 —		
100	" 105	—				—		
100	" 105	0 21 75				0 021		
100	" 125	11 20				11 1/2		
1	" 25	716 —				715 —		
100	" 100	690 —				685 —		
100	" 100	—				—		
100	" 100	—				—		
1	" 5	163 —				163 —		
Paris								
100	Fr. 100	7 95	8 35			8 05		
1	" 5	13 21	13 12			13 —		
1	" 25	58 34	58 08			57 60		
100	" 100	55 10	55 20			55 22		
100	" 125	0 92	0 90			0 92		
100	" 105	—	—			41 —		
100	" 105	—	—			—		
100	" 105	0 02	—			—		
100	" 100	246 25	245 —			243 75		

„CODRU“ INSTITUTUL DE CREDIT ȘI ECON., SOC. PE ACTII IN LUPȘA

CONVOCARE

Domnii acționari ai Institutului „CODRU“, societate pe acții în Lupșa se convoacă la

a XI-a adunare generală ordinară

care se va ține la 14 Octombrie 1922 la 10 oare a m., în locale Institutului.

Obiectele:

1. Constituirea biroului (§ 22).
2. Constatarea acționarilor prezenți și a reprezentăților (con. § 24).
3. Raportul dir. și al com. de supraveghire și darea absoluturului.
Lupșa, 18 Septembrie 1922.
4. Stabilirea valorii unei acții. Impărțirea capitalului societate.
5. Exmiterea a doi acționari pentru verificarea procesului verbal.

CONTUL BILANTULUI.

DIRECȚIUNEA.

Casa în numerar			21.454	79	Capital social			15.000	—
Cambii escontale			702	50	Fond de rezervă			1.783	86
Imprumuturi hipotecate			150	—	Depuneri spre fructificare			4.763	83
Efecte			1.090	—	Transitoare			1.102	58
Mobilar			150	—	Dividendă neridicate			897	02
			23.547	29				23.547	29

CONTUL PROFIT ȘI PIERDERE.

Interese: după depunerii spre fructificare			210	80	Interese: dela cambii de bancă	269	37		
Spese: diverse tipărituri	490	09			dela imprumuturi hipotecare	1.038	—	1.307	37
salare	400	—			Provizii și alte venituri			229	50
chirie	100	—	990	09					
Dare directă			335	98					
			1.536	87				1.536	87

Lupșa 1921 Decembrie 31.

DIRECȚIUNEA:

Pentru contabilitate: ȘPAN m. p. director-executiv.

R. Marcu m. p. V. Crișan m. p. N. Sabău m. p. P. Giurgiu m. p. V. Șpan m. p. A. Candrea m. p. P. Sabău m. p.
Examinând registrele, bilanțul și contul profitului și pierderilor pe anul 1921, l-am aflat în cea mai bună ordine; asemenea controlând și propunerile direcțiunii în priv. împărțirii capit. social, suntem de acord cu acelea și propunem a da dir. și com. de supraveghire absoluturului.

Lupșa, 18 Septembrie 1922.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIRE:

Alexandru Hătiăgan m. p.

Teodor Achim m. p.

Sebastian Ciapa m. p.

„MINERVA“ ASOCIAȚIUNE DE CREDIT IN POIANA-MĂRULUI

CONVOCARE

la XI-a adunare generală ordinară

ce se va ține în 8 Octombrie 1922 n. la 1 oară după amiază în localul însoțirii.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării și raportul preș. despre starea însoțirii.
 2. Aprobarea Bilanțului pe 1921 și darea absoluturului.
 3. Distribuirea profitului curat.
 4. Schimbarea ȘȘ-ilor 1—27 din Statutele însoțirii, respective înlocuirea statutelor cu statutu tip al Băncilor populare sau schimbarea în Institut de credit pe acțiuni.
 5. Alegerea consiliului de administrație.
 6. Alegerea cecurilor.
 7. Stabilirea marcelor de prezentă.
 8. Eventuale.
- Neîntruindu-se membrii în urmărul cerut, declarăm convocată adunarea generală ordinară cu 8 zile mai târziu adică la 15 Octombrie n. a. c. la aceeași oră și în același loc, când să vor aduce hotărâri valide cu câți membrii vor fi prezenți.

Poiana-Mărului, la 21 Septembrie 1922.

DIRECȚIUNEA.

ACTIVE

BILANȚUL CU 31 DECEMBRIE 1921.

PASIVE

Folio 53	Casa în numerar	Lei 12.007	b. 77	Folio 57	Capitalul de mise	Lei 1.980	b. —
40	Imprumuturi pe cambii	29.662	—	61	Fondul de rezervă	5.451	49
52	Imprumuturi pe obligațiuni	37.919	20	59	Depuneri spre fructificare	82.295	05
44	Efecte proprii	8.900	—	43	Dividendă neridicată	581	70
54	Depuneri proprii	557	79	40	Profit curat	274	72
63	Diverse conturi debitorii	1.536	20				
		90.582	96			90.582	96

DEBIT

CONTUL PROFIT ȘI PIERDERE CU 31 DECEMBRIE 1921.

CREDIT

Folio 56	Interese de depuneri	Lei 2.802	b. 98	Folio 51	Interese dela cambii și obligațiuni	Lei 5.927	b. 57
23	Interese de cont-curent	35	—	58	Interese dela Efecte	425	—
60	Spese	1.995	65	50	Provizii	1.520	—
55	Salare	600	—				
46	Dare	2.164	22				
49	Profit curat	274	7				
		7.872	57			7.872	57

Poiana-Mărului, la Decembrie 1921.

DIRECȚIUNEA:

ION I. MĂNECUTĂ m. p. cassar-cont.

(L. S.) Ion Pușcariu ss. George Ceapa ss. George I. Flangea ss. George Guiman ss. George Cabal ss.
președinte

Subs. comitet de supr. am exam. prezentului Bilanț și Cont de Profit și Pierdere și le-am aflat exacte și în conzon. cu registr. Institutului.
I. V. Personi ss. preș. I. Guiman ss. I. Mănjină ss. G. S. Gogonea ss. G. N. Frenț ss. N. Orzan ss. B. Dobrin ss.
în conformitate cu originalul: Ioan Pușcariu, președinte. Văzut: R. Ardelea ss. șefcontact la „Albina“ Brașov.